

Luomututkimus vauhdittaa siirtymää kohti kestävämpää ja omavaraisempaa ruokajärjestelmää

Luomuinstituutin eväitä hallituskaudelle 2023-2027

Luomuinstituutti on Luonnonvarakeskuksen ja Helsingin yliopiston monitieteinen asiantuntijaverkosto, joka tukee toiminnallaan kotimaisen luomutuotannon vahvistumista ja viestii luomusta tutkimustietoon nojautuen.

Lähtökohta

Luonnonmukainen tuotanto perustuu Suomessa Euroopan yhteiseen luomusasetukseen, joka antaa raamit sertifioidulle tuotantotavalle. Sertifioitu ja valvottu tuotanto mahdollistaa luomutuotteiden markkinoinnin ja myynnin kuluttajille. Luomutuotannon ydinajatuksena on tuottaa terveellistä ruokaa ympäristöhaitat minimoiden, eläinten hyvinvointi huomioiden ja pyrkien paikallisten ravinneresurssien tehokkaaseen hyödyntämiseen. Luomutuotantotapa vaatii erityistä osaamisen sovittamista paikallisiin olosuhteisiin.

Tutkimuksissa on osoitettu, että luomutilat ovat yleisesti tavanomaisia tiloja energiatehokkaampia ja vähemmän riippuvaisia fossiilienergiasta silloin, kun huomioidaan myös tuotannossa käytettyjen lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden valmistus.

Luomutuotannon kehittäminen vaatii tutkimustietoa

Suomen kansallinen luomuhjelma Luomu 2.0 on asettanut kunnianhimoiset tavoitteet kasvattaa suomalaista luomutuotantoa, luomutuotteiden kulutusta ja vientiä. Nämä tavoitteet ovat hyvin linjassa EU:n Pelloilta pöytään- ja Biodiversiteetti-strategioiden luomutuotannon kasvutavoitteiden kanssa. Luomuhjelman toimenpanossa on tunnistettu tutkimukselle ja tutkimustiedon välitykselle keskeinen rooli koko suomalaisen luomuarvoketjun kehittämisessä.

Tutkimustietoa tarvitaan:

1. luomuviljelyosaamisen kehittämisessä satotasojen ja tuottavuuden parantamiseksi
2. luomuelintarvikejalostuksen ja tuotekehityksen edistämiseksi
3. suomalaisen luomuruoantuotannon kilpailukykyyn ja kestävyyslisäämisessä
4. objektiivisen tiedon tuottamisessa kuluttajille ja päättäjille luomun lisäarvotekijöistä

LUOMUINSTITUUTIN EHDOTUS HALLITUSKAUDEN TOIMENPITEIKSI

- Hallitus panostaa luomuosaamisen kasvattamiseen ja nostaa luomututkimuksen rahoituksen vastaamaan luomun kasvutavoitteita.
- Hallitus turvaa Luomuinstituutin rahoituksen mahdollistaen pitkäjänteisen luomuosaamisen kehittämisen, tiedeviestinnän ja kansainvälisen verkostoitumisen.

Luomutuotannon osaaminen tukee huoltovarmuutta ja edistää kestävä ruokajärjestelmää

Luomutuotanto vastaa useisiin huoltovarmuushaasteisiin, kuten ravinne- ja energiaomavaraisuuteen. Luomutuotannon periaatteisiin kuuluu paikallisten resurssien tehokas hyödyntäminen ja luomutiloja voidaan pitää kiertotalouden edelläkävijöinä. Palkokasvien biologinen typensidonta ja ravinteiden kierrätys tulisi saada laajemmin koko suomalaisen ruoantuotannon perustaksi. Luomutilojen palkokasviviljelyosaamista voitaisiin hyödyntää laajemmin kotimaisen kasviproteiinituotannon lisäämisessä. Luomutuotanto edistää maatalousympäristön monimuotoisuutta ja tarjoaa myös keinoja kemiallisten kasvinsuojeluaineiden käytön vähentämiseen maataloutemme vihreässä siirtymässä.

Luomutuotannon ydinajatuksena on huolenpito maasta. Monipuolinen viljelykierto ja maan kasvukunnon hoito lisäävät maaperän hiilensidontaa ja ruoantuotantomme sopeutumiskykyä ilmastonmuutokseen. Luomutuotanto mahdollistaa kasvin- ja kotieläintuotannon vahvemman integroinnin, joka tukee ravinteiden tehokasta kierrätystä.

Luomutuotantoa kehittävä tutkimus tukee laajasti ruoantuotannon omavaraisuuden kehittämistä, ympäristöhaittojen pienentämistä, ilmastonmuutokseen sopeutumista sekä elintarvikevientiämme.

Luomutilat ovat olleet Suomessa keskimäärin tavanomaista tuotantoa harjoittavia kannattavampia, minkä johdosta luomutilojen lukumäärä ja osuus on kasvanut 2000-luvulla. Parempi kannattavuus perustuu osin suurempaan panosomavaraisuuteen. Tuotannon kannattavuus on edellytys tilojen elinvoimalle ja tuotannon pitkäjänteiselle kehittämiselle. Luomusertifiointi avaa tuotteille vientimarkkinoita ja tuo lisäarvoa erityisesti suomalaisille luomuluonnontuotteille.